



MEDLEMSBLAD

Nr. 155

Desember 2017



Austmarka Historielag ønsker sine medlemmer god jul!

Vi ber om at dere benytter vedlagte giro for innbetaling av medlemskap innen fristens utløp. Dette vil spare oss kostnader og arbeid.

Minner om åpen dag på Arstun 16. desember der du kan ordne kontingent, kalender for 2018 og kanskje få julegavetips.

Ovenstående bilde viser Nytomta som du kan lese om side 10.

Innhold

Nytt fra laget	2
Nytt museumsbygg	8
Nytomta	10
Tysker-furua ved Kjernsli	14
Erstatning for skade ved regulering	14
Rydningssmannen	15
Austmarka kirkeforening 1960	17
Øverby	20
Da jeg spiste 3 middager	29
Anders Brunsell	30
På hjemtur fra en fest	32
Godt sagt	34
Austmarka-nytt	35

Nytt fra laget

Nye medlemmer

Øyvind Tidemandsen, Kongsvinger. May Kristin Meljordshagen, Austmarka. Mary-Ann Larsen, Skotterud. Øivind Tomteberget, Kongsvinger. Gunn Helen Solvang, Roverud. Inger Texmo, Skotterud. Else Hellerud, Kongsvinger. Vigdis Vangen, Finstadjordet. Bent Inge Vangen, Lørenskog. Ådne Finnsrud, Kongsvinger. Magne Nygårdseter, Skjetten. Camilla Berg, Strømmen. Trude Westby, Oslo. Mona Rønning, Gran.

Gaver til laget

Båregave ved Ove Bergs begravelse, kr. 12.620,-. Fra Aud Dybing: Håndbrodert duk til Bråstastua. Fra Bjørn Dybing: DVD-film, Max Manus. Fra Bjørn Sunde: Reiseskrivemaskin (1950-talls). Fra Elisabeth Lindberget: Symaskin fra 1950-tallet. Fra Finn Arne Melsåsen til 1950-tallsrommet på Nystun: Caprifol Toalettåpe, Nivea Ultra Krem, Fersken Dagkrem, Sapotol Tannkrem, Si-Ko Tannpasta (alt uåpnet og fra 1950-tallet).

Hjertelig takk for gavene.

Tundag med kølboller



Folksomt på tundagen. Kølboller er populær mat. John Martin Øverby (til venstre) stekte 70 porsjoner. Foto: Bjørg Aulie.

Lørdag 23. september arrangerte Historielaget tundag der det var åpent for alle til å selge sine produkter. Foruten laget selv var det bare en håndfull selgere som møtte fram. Det var bra med folk på Tunet denne milde høstdagen. Købollene til John Martin og Elisabeths smultringer gikk unna som varmt hvetebrød. Bitten Johansen og Bjørg Aulie hadde plukket hagebær i Orala og laget syltetøy som ble solgt til inntekt for Historielaget.

Potetonn i Orala



Tirsdag 19. september var det dugnad i Orala. Potetene skulle opp av jorda, og 11 Orala-venner stilte opp med grev og bøtter. Avlingen ble ikke helt som forventet, vi fikk ca. 140 kg som ble solgt på tundagen. Foto: Gerd Amundsen.

Røykbadstua

Badesesongen i røykbadstua på Tunet startet 23. september med 9 badegjester, og 28. oktober var det 14. Det er plass til enda flere badende, så vi utfordrer deg til å komme. Et opphold i badstua på ekte skogfinsk vis bør alle prøve, selv om de ikke tar et forfriskende bad uti sjøen etterpå. Øyvind har muret opp røykøvnen på nytt så den blir bedre holdbar.

Det blir badedager kl. 14.00 på lørdagene 16. desember, 27. januar, 24. februar og 24. mars.



På nederste benk: Solveig Enderud, Kjell Petter Pettersen, Tor Terje Olsen. Øverste benk: Liv Holmen, Laila Elmes, Inger Texmo, Eivind Enger, Magnus Enger, Willy Hauglid, Knut Holmen, Elin Larsen og Astri Dahl. Ikke med på bildet: Øyvind Strandseter og fotografen Birger Nesholen.

Åpen dag på Arstun

Lørdag 16. desember har vi åpent på Arstun kl. 12.00 – 15.00. Her kan du betale medlemskap for 2018. Kanskje du også får et tips til julegave. Eller du kan bare komme innom for en prat og en kaffekopp.

Utbedringer på Tunet

Plassen ut mot Fagermessjøen er planert, men vi trenger litt mer masse før vi kan si oss ferdig.

Stabburet (bua) er rettet opp.

Lagerskuret er malt

Orala

I løpet av høsten er dette gjort på Finnsetorpet:

Nedre del av sørveggen på våningshuset har fått ny panel. Veggen hadde vært utsatt for råteskader.

Taklekkasjer på låven er tettet ved hjelp av asfaltlim.

Det er støpt fundament til motor på saga.

En del gjerding er utført, og det er laget noen grunder.

Hvis vær og føre gjør det mulig, blir det vedhogst i vinter på arealet som skal bli beitemark. Her er det anledning til å bli med og hogge ved, rydde kvist, kappe og kløyve ved som vi legger i sekker. Ta gjerne kontakt med Rolf Amundsen, tlf. 993 95 700.

Kølamile

Vi satser på å brenne kølamile på Tunet til sommeren. Å brenne ei mile krever mange arbeidstimer, og det har allerede meldt seg flere som vil delta i dugnad. Det første som står for tur nå i vinter, er å hogge lauv-virke i Orala som skal brukes i mila. Har du mulighet til å være med, hører vi gjerne fra deg.

Julegavetips

- Gavemedlemskap i Austmarka Historielag kr. 150,-
- Austmarka-kalenderen 2018 kr. 70,-
- Skolehistorien i Kongsvinger, 583 s. kr. 400,-
- Ord og uttrykk fra Austmarka kr. 200,-
- Tur- og kulturminnekart Austmarka, 7 kart + beskrivelse ... kr. 200,-
- Henv. Rolf Amundsen, tlf. 993 95 700.
- Byen Vår – Gamle Kongsvinger (i kommisjon) kr. 300,-

Mysterier i grensetraktene

Tor Håby med bok om illegal virksomhet og mysterier

Lørdag 7. oktober var det bokslipp på Kongsvinger bibliotek for Tor Håbys bok *Finnskogen. Fra russisk revolusjon til kald krig*. Grensetraktene på Finnskogen var ved mange tilfelle arena for episoder som oppsto nasjonalt og internasjonalt. Det være seg oktoberrevolusjonen i Russland for 100 år siden, skogsarbeiderkonflikter i Norge for 90 år siden, kurer- og flyktingtrafikk mellom Norge og Sverige for 75 år siden eller mystisk flytrafikk for 40-50 år siden.

Boka reiser flere spørsmål enn den gir svar, men for oss grenseboere som har observert et eller annet, kan det være noe til ettertanke.

Finnskog-genseren

Tidligere eier av Orala, Odd Arnstorp, hadde stor interesse og omsorg for Finnskogen, der hans farslekt stammet fra. Odd var reklametegner av profesjon, og han tegnet mønster til Finnskog-genseren som Gjesdal Spinneri solgte fra 1983.

Odd ønsket at genseren ble mer kjent på Finnskogen og ga mønsteret til Austmarka Håndverkslag. De selger strikkeoppskriften og kan kontaktes på tlf. 976 52 785.



Museumsbygg på Svullrya - hva skjer?

Norsk Skogfinsk Museum

Av Vidar Pedersen

I medlemsbladet for mars i år skrev jeg en artikkel om prosessen med å få på plass et sårt tiltrengt museumsbygg for Norsk Skogfinsk Museum (NSM) på Svullrya. KUD ga i 2013 Norsk Skogfinsk Museum i oppdrag å lede arbeidet med å utrede utviklingsoppgavene ved museet. Utredningen (forprosjektet) hadde, som nevnt i forrige artikkel, en kostnadsramme på 2 mill. kroner. KUD la opp til en fasedelt prosess i tre faser med følgende innhold:

Fase 1: Kartlegging av samlingene, oppgaver, økonomiske konsekvenser, rom- og funksjonsprogram.

Fase 2: Vurdering av museets driftsbehov og organisering.

Fase 3: Prosjektering av nybygg og formidlingskonsept på grunnlag av konklusjonene i fase 1.

Forprosjektet har nå kommet til siste fase, som skulle lede fram til en arkitektkonkurranse. Forut for konkurransen nedsatte styret i NSM en intern komité. I mandatet for komiteens arbeid står bl.a.: "Komiteens hovedoppgave er å spesifisere mer overordnede momenter som ansees viktige for Norsk Skogfinsk Museum ved et nytt museumsanlegg". Komiteen har bestått av direktør Dag Raaberg, faglig rådgiver Birger Nesholen og styreleder Anders Jan Larsson. Komiteen la fram sin rapport i februar i år. Denne skulle ligge til grunn for den kommende arkitektkonkurransen.

24. august ble konkurransen kunngjort samtidig med at konkurransen fikk sin egen side på Norske arkitekters landsforbund sin hjemmeside. Der finner deltakerne i konkurransen bl.a. et konkurranseprogram med bakgrunnshistorie, romprogram, materialbeskrivelse, kartunderlag osv. 13. september ble det avholdt et oppstartseminar og en befaring der over 20 forskjellige arkitektfirmaer deltok. Foruten arkitekter fra Norge, var nasjoner som Sverige, Danmark, Finland, Island, Japan, Mexico med flere representert. I etterkant ble åpnet for en runde med spørsmål og svar som pågikk fram til 6. oktober. Da var det registrert omlag 160 spørsmål. Alle spørsmål og svar finnes på hjemmesiden. Frist for

innlevering av konkurransebidrag er satt til fredag 10. november. Det er enn så lenge ikke satt dato for når vinneren skal offentliggjøres.

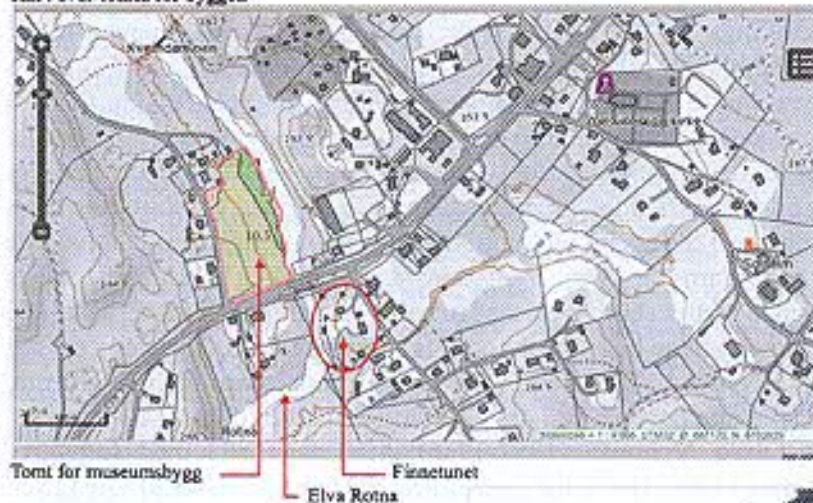
De innleverte bidragene vil bli bedømt av en jury som består av:

- Wenche Huser Sund, ordfører i Grue kommune (Juryens leder).
- Dag Raaberg, direktør for Norsk Skogfinsk Museum.
- Jan Larsson, styreleder for Norsk Skogfinsk Museum.
- Birger Nesholen, faglig rådgiver i Norsk Skogfinsk Museum.
- Mette Melandsø, sivilarkitekt MNAL (oppnevnt av Norske Arkitekters Landsforbund).
- Sami Rintala, sivilarkitekt MNAL (oppnevnt av Norske Arkitekters Landsforbund).

Juryens sekretær: Sivilarkitekt MNAL Gisle Nataas, Norske Arkitekters Landsforbund.

Hvor skal så det endelige museumsbygget bygges? De fleste har vel oppfattet at det skal ligge på Svullrya i Grue kommune. Kartet under viser tomten bygget skal stå på.

Kart over tomte for bygget.



Nytomta

Av Rolf Amundsen

Nytomta ligger på østsida av søndre Hørsjøen mellom Gammelsætra i sør og Bjørnhullet i nord. Plassen blir også kalt Kveken, og det er trolig etter rydningsmannen Ole Olsen som skulle vært spesielt «kvek av seg».

Ole Olsen (1829-1903) fra Overudsberget, Vinger, giftet seg 1853 med **Olea Torsdatter** (1830-1860) fra Åserudstrand og ryddet her 1856. De hadde først bodd i Bottilsrudsæteren. De hadde barna: 1. **Eli** (1852-1880). Hun var ikke gift og hun omkom av frost og utmattelse på veien fra Sverige. Det sies at hun døde 4 uker etter barselseng, men finner ingen barn født i det tidsrommet. 2. **Marthea** (1854-1909) gift 1881 med enkemann Ole Pedersen (1838-1925) fra østre Mosevandet, Brandval Finnskog. Han hadde bodd på Sanderberget, Brandval og flyttet til Sundbyvangen, Nes og tok etternavnet Moss. De hadde barna: Olaf født 1882, gift med Magnhild Nor, Gunhild født 1883 og Petter født 1885, begge til Amerika. 3. **Thor** født 1857, *neste bruker*, og 4. **Ole** født og døde 1860, 8 uker gammel. **Ole Olsen** giftet seg annen gang 1861 med **Marthe Olsdatter** (1811-1888) fra Linnerud. De var barnløse.

Folketellinga for 1865 viser at de hadde 2 kuer og 3 sauer og sådde 2/8 tønne blandingskorn og satte 1 1/2 tønne med poteter.

Det var eneste sønnen **Thor Olsen** som overtok bruket. Han tok fatt på husmannsplassen med krum hals og fikk utvidet den slik at de hadde 4 kuer på båsen. Som yrke var han plankesjauer og han var etterspurt og arbeidet på flere sagbruk i bygda, til slutt hos **Olaf Thomassen** i 20 år. På vinteren var det tømmerhogst. En gang skulle han til Dalarne i Sverige og han startet klokka 6 en nyttårsdags morgen og etter 11 dager med utrolig slit kom han til Erikslund i Dalarne og kunne begynne å hogge. Han hadde da 100 kroner med seg hjem til Nytomta. Det måtte være stridt å ha 12 barn på bare ett rom, men det måtte bare gå, sa Lars og Marie i en artikkel i avisa.

Thor Olsen Nytomta (1857-1936) giftet seg 1883 med **Ingeborg Olsdatter** (1860-1947) fra Åserudstrand. Hun var søster til Ole Olsen i Bjørnhullet. De fikk 12 barn, blant annet 2 tvillingpar. Vi skal se på barna hver for seg.

1. **Olaf** (1884-1956) var ugift og bodde hjemme. Han arbeidet som plankesjauer på Holmensaga, men det gikk ikke mange dager før han ba om å få bytte arbeid. Han sa at dette ærbe strider mot skaperverket. Hadde Vårherre meint at noen skulle sjau planker, hadde'n fått hue på eine aksla. Han begynte etter hvert å snekre, har vært med på läven på Kors og satte opp fjøset i Maridal etter brannen. De siste årene bodde han på Høgmoen hos søsteren Thora.

2. **Ingvald** (1885-1921), vokste opp på Svartbekken og bodde der ugift. Han var i slekt der. Han arbeidet som postbærer mellom Holmen og Mitandersfors, til han døde av lungebetennelse.

3. **Marius** (1886-1959), emigrerte til Amerika i 1906 og var hjemme en tur og tok ny utvandring i 1927 og var da amerikansk statsborger. Han var ugift og bodde i Foster County, North Dakota og er begravet i Bethlehem Cemetery, Eddy Count, North Dakota.

4. **Thora** (1888-1957) giftet seg 1918 med **Marcelius (Mads) Amundsen** (1886-1952) fra Åmot og bodde på Høgmoen. De var barnløse.

5. **Karl** (1890-1891).

6. **Emil** (1890-1962), emigrerte til Amerika og var ugift og bodde på samme stedet som broren Marius.

7. **Karl** (1892-1968), bodde hjemme og var ugift. Han ville være litt finere av seg og hadde gulltenner og drev som tømmermåler.

8. **Andreas** (1894-1958), emigrerte til Amerika i 1915, og bodde da i Footeradtiatin, Grant City, North Dakota. Han kom hjem til Norge i 1922. Han hadde sønnen Einar Mobråten (1938-2006) med Elida Mobråten (1895-1973). Han ble senere forlovet med Inga Aurstad (1897-1996) fra Aurstad, som han bodde sammen med i veslestua på Nytomta. Amund Eng forteller at han var på Nytomta som gutt sammen med flere og Andreas hadde fortalt fra da han var i Amerika. Da han var ferdig med fortellingen reiste Lars seg halvvegs i stolen, grep tak i skjortebrystet til sidemannen og utbrøt: «Je skar si dør je kærer, at det var fan ittnå vanlig kaffevatn han Andreas drog over den gangen. Det spratt ut 3 knapper fra skjorta til sidemannen under den kommentaren.

9. **Lars** Hjalmar (1896-1977), bodde hjemme og var ugift og arbeidet for det mest i skogen. Han var en mann som likte å prate og det er haugevis av historier etter ham. Jeg skal ta med noen, men oppfordrer medlemmene til å sende flere inn til bladet. De fikk innlagt telefon,

ledningen lagt i sjøen fra Nesa. Da det ringte og Marie tok telefon og det var til Lars, la hun bare på røret. Det ringte på nytt igjen og da utbrøt Lars: Slepp itte haunne Marie, slepp itte haunne. Lars hadde haukefeller på audda i sjøen og han skulle vetja fellene og da var det noe som rørte seg. Han la an og skaut, men det var hunden til Tilde Tolloa som ble drept. Han måtte opp å fortelle det. – Da je gikk opp dit var je liten, sa han. Han var redd da. Lars var ivrig til å tippe, og en gang fikk han 11 rett, bommet på den siste og sa da: Trur du itte det vart kryss og kryssset armene.



Tvillingene Lars og Marie feirer fødselsdag.

10. **Marie** Elida (1896-1988), bodde hjemme og var ugift. Hun gikk og stelte for brødrene sine med matlaging og kakebaking for kaffe og kaker skulle det være. Det var mye besøk i Nytomta. Hun bodde de siste årene i aldersbolig på Austmarka sammen med Inga Aurstad.

11. Oskar **Simen** (1898-1952) gift 1920 med Karin Margrete Skarnes (1897-1934) fra nedgam Karterud og bodde der. De hadde barna: A. **Gunhild** (1920-2013) gift 1944 med Malte Persson (1907-1960) fra Charlottenberg, Sverige og bodde der, barn: Maud født 1950 gift med Bertil Hansson født 1950 fra Charlottenberg og bor der, B: **Torbjørn**

(1922-1994) gift 1945 med Olaug Elida Utgård (1916-2003) fra Utgården, skilt og hadde sønnen, Sture Karterud (1946-2016) gift 1970 med Beathe Børli født 1948 fra Børli, Eidskog og har barna: Elin født 1970 og Ole Christian født 1972, C. **Ingrid** (1923-1994) gift 1942 med Vidar Fjeld (1920-2001) fra Tobøl og bodde der, barn: Thor født 1942 gift med Liv Jorun Berg født 1943 fra Sander og bor der, Lisbeth født 1950 gift med Magnar Engum født 1949 fra Snåsa og bor der og Simen født 1961 gift med Anne Berit Dammen født 1962 fra Kongsvinger og bor der og D. **Helene** (1926-1999) gift 1953 med Willy Kristensen (1927-2009) fra Sarpsborg og bodde der, Helene hadde Anne Karin født 1948, var gift med Bjørn Gammelsrud (1943-1982) og senere gift med Kai Otter Hansen født 1937, skilt, og Anne Karin bor i dag i Rakkestad og fikk sammen datteren Liv (1953-1999) gift med Øivind Klausen født 1949 og de bodde i Grålum

12. **Indiana** (1901-1977) gift 1924 med Øystein Fagernes (1899-1983) fra Nordin, Fagernes og bodde på Pettermoen, barn: A. Kåre **Thorleif** Fagernes (1931-2015) gift med May Høegh født 1942 fra Austmarka, til Nordin, Fagernes, barn: Torunn Merete født 1969 og Thor Øyvind født 1972, B. Arne **Ingar** Karterud (1934-1975) gift med Nelly Helene Hopmoen født 1939 fra Kjellmyra, Solør, barn: Bernt Ingar født 1962 samboer med Else Marie Grorud født 1965, bor på søndre Karterud, C. **Randi** Borgny født 1939, barn med Lars Aaserud født 1944: Erik Aaserud født 1964 gift med Tove Nilsen, skilt, datter: Ingeborg Indiane Maard Aaserud født 1998.

Plassen var husmannsplass fram til Karl Nytomta kjøpte den av Lier, Varald og Bogen i 1948 for kroner 9500,- og hadde en skyld på 0,14. Etter Karls død i 1968 tok Lars over eiendommen. I 1989 overtok Torbjørn Karterud eiendommen som arv, og i dag er det barnebarnet Ole Christian Karterud som er eier.

«Tysker-furua» ved Kjernsli

I lia opp mot Heaberget, rett ovafor Kjernsli står det ei furu med en litt spesiell historie. Tor Kjernsli har vokst opp like ved furua, og har blitt fortalt at under andre verdenskrig kuttet tyskerne toppen av ei ungfuru og bandt ei stang til den med flagg i toppen. Trolig var det et hakekorsflagg, og det ble synlig i sentrum av Austmarka, en kilometer vestover.

Furua overlevde behandlingen den fikk av tyskerne og står der den dag i dag – riktignok merket av det som hendte for rundt 75 år siden.

Foto: May Kristin Meljordshagen (nærmeste nabo til furua).



Erstatning for skade ved regulering

Etter utbyggingen av Brødbølfoss Elektrisitetsverk i 1921 har grunneierne langs Brødbølvassdraget med Lars Hauger i spissen krevd erstatning av Vinger kommune for skade reguleringen har påført dem. Den 20. februar 1933 ble det inngått følgende overenskomst mellom kommunen og grunneierne:

Vinger kommune, Brødbølfoss Elektrisitetsverk og de klagende grunneiere er blitt enige om å oppgjøre all den skade som er voldt og i fremtiden kan gjøres på dissers eiendommer som følge av Vinger kommunes regulering av Brødbølvassdraget og utbyggingen av Brødbølfoss med kr. 5.000.00 fem tusen kroner en gang for alle, som fordeles innbyrdes av og blant grunneierne.

Overenskomsten er underskrevet av ordfører Bottolf Engebretsen og advokat Birger Olafsen.

Sven Gylterud har gitt oss en kopi av overenskomsten. Der er det også listet opp navn på grunneierne, eiendommens navn, gårds- og bruksnr. Lars Hauger, Holmen gnr 70 bnr 67. H. C. Larsmon, Jensmoen 67 – 10, 15. Karsten Larsmon, Larsmoen 67 – 39, 57. Alb. Skarnes, Strand 67 – 13. Kristine Hansen, Strand 67 – 12. Fr. Nielsen-Solberg, Brødbøl 58 – 1. M. Grasli, Solhaug 67 – 38. Thorsten Aaserud, Åserud 67 – 1. Ole Chr. Holmen, Holmen 70 – 69. Simen Karterud, Karterud 63 – 17, 18, 21. Edvard Karterud, Karterud 63 – 7, 9, 14. Hans M. Gylterud, Gylterud 65 – 10. Lars Hansen, Åserud 67 – 9. Fritz Bottilsrud, Bottilsrud 64 – 1, 3, 4. Hans Olsen, Kolbjørnsrud 66 – 22. Lars og Ole Olsen, Svensrud 66 – 12. Aksel Johansen, Myrvang 66 – 59. Emil Olsen, Engen 66 – 16. Oskar og Hjalmar Skarnes, Hamar 66 – 20. Ole K. Kolbjørnsrud, Kolbjørnsrud 66 – 36, 37. Sigv. Aasheim, Åsheim 67 – 31. Karl S. Gylterud, Gylterud 65 – 13. Karl O. Gylterud, Gylterud 65 – 9. Ole O. Gylterud, Gylterud 65 – 1, 2. Henrik Gran, Hanshaugen 67 – 7. Henrik Gran, Kolbjørnsrud 66 – 7, 11. G. Aaserud, Åserud 67 – 30. Helga Jansrud, Haugen 67 – 64. Emma Narvestad, Ødegården 58 – 4. Hanna Gylterud, Gylterud 65 – 15. Emil Kolbjørnsrud, Kolbjørnsrud 66 – 1, 4, 10, 33, 4.

Rydningssmannen

Av Konrad Bråten

Skrevet i Indlandsposten 25/6 1939

*Aleine gjennom skogen kom en fattig rydningsmann,
Han fant ei lite stelle her i dette gamle land,
en plass imellom trea langt der borte i ei li.
Han sa: – Her vil jeg slå meg ner og bygge koja mi!*

*Her vokser gran og furu ved bekk og tjern og myr,
her er det liv i skogen av små og store dyr.
Så tømra han på koja, begynte i det små,
du veit, et hus med nevertak og tommervegger grå.*

Og rydningsmannen ser på dette vesle han har gjort.
Han stod og så den mannen au og syntes det var stort.
Den vesle, rare heimen med skogen rundt omkring,
hvad meir kan han vel ønske sig? Nei, ingen verdens ting!

Nå er det vår i skogen. Her er så mildt og blidt.
Ja, dette fagre landet her, det kaller jeg for mitt!
Jeg fanger vilt på vidda, og fisk i hekk og sjø
og rydder plass i skogen min. Der sår jeg rug til brød.

Slik gikk han der og tenkte en dag. Så tok han fatt.
Så hørtas dette brakket av furua som datt.
Da lysna det i skogen, på ny sprang fram så fri
den store skapertanken i rydningsmannen. Bli!
Han la det første solstreif om kojans grå idyll.

Det vart en seir, ei vinning; han vant med øks og ild.
Han skapte sig et yrke og var sig sjøl og fri.
Han fant i skogens susing sin eien melodi.
Det gikk et år i koja. Ja, det gikk mange år,
og mannen går der ennå og rydder jord og sår.

Men han er blitt en annen den frie skogens mann.
Han lever av å brenne. Han sjøl er blitt en brand.
Det er så mangt som stenger rundt omkring koja her!
Nå vil jeg ha litt utsyn, men skogen er for svær.
Den store, mørke skogen, nei, den må nok ner og vekk
så sola kan få skinne på hver en liten flekk!

Nå var han blitt en sliter som vanta mange ting,
og derfor må han hogge og søke vidt omkring.
Det vart en prektig rydning langt inni skogen der.
Fra koja blir det utsyn, når mannen hogger trær.
Der har han slitt og rydda, men steinen er igjen.

Nå ligger den og stenger der i hans veste grend.
Gå utenom! sa steinen til skogens rydningsmann.

Gå utenom! – og mannen går så langt han bare kan.
Han står og ser på myra. Den ligger blaut og grå.
Der måtte han vel prøve. Javisst vart teigen rå.

Da gikk han fra det heile og op den bratte li:
– Nei, jeg vil rydde steinen vekk her ifra koja mi!
Jeg har fått nok av vidda og allting utenom
og prøver tvers igjennom! Det trengs vel mindre rom.

Han tok et tak, det største, og han fikk rydda vekk.
Det kosta slit og møie, vår første åkerfleck.
Men den blir ånd og saga, vår reine åkerjord,
slik som den vesle koja der rydningsmannen bor.

Og går du inn i skogen den kjære, kjente sti,
du mater sogn og minner ifra ei gammal ti.
Det kommer nye tider, forandrer sig så mangt,
og det blir stort og rommelig det som var smått og trangt.

På plassen der den stod en gang, den gamle koja vår,
der gikk han Ola Nordigard og pløide jord i år.
Du kjenner gamle Ola. Han og er rydningsmann.
Han er en gammel sliter, en vilje og en brand.
Og derfor blir det velstand og ryddig der han rår.
Det vokser godt på Nordigard. Det gror der Ola sår.

Austmarka kirkeforening 1960

(Midtsidene)

Bak fra venstre: Åse Gjerstad, Emma Tomta, Jenny Melgård, Odd Gjerstad, Ebba Jørgensen, Ragna Jansrudvangen, Ernst Melgård, Gulbørg Skullerud, Signe Lunderbye, Erik Svenke Solum (prest), Borghild Holm, Doro Hexeberg, Emma Haget (skjult), Anna Haugen, Alma Skjæret Skullerud, Jorun Nilsen, Sigurd Jørgensen, Berger Gjerstad, Sofie Mengkrog.

Foran sittende: Bjarne Hexeberg (prest), Ragnhild Andresen (organist).

